

L'EQUILIBRI

Marià Veloy

Premi Maig - Memorial Pasqual Batalla de novel·la curta

// l'eclectica //

I

Es diu Saturnino Oliver, però tothom li diu Dino. Dino Oliver. No ha vist mai imprès el seu nom a la coberta d'un llibre, tot i que n'ha escrit centenars. És un escriptor per encàrrec.

«Un fantasma», diu ell.

L'anglicisme és precís, però el somriure no transmet satisfacció.

És el mal de l'ofici.

No és una feina excitant, la del fantasma, però tampoc complicada. Semblaria una tasca administrativa, si no tingués alguna cosa de tràgica. La renúncia, possiblement.

Primer cal fer-se una idea de la persona a qui prestem la veu. Si és un home o una dona, si una adolescent o un vell; si fa d'actor o s'ha guanyat el reconeixement com a metge... I, encara, intuir, a través de les declaracions a la premsa i les fotografies que hi surten, si és un cínic o només és que va atabalat, sense temps per escriure. Tot seguit, un cop saps a qui t'enfrontes, cal trucar-li. Presentar-t'hi. «Disculpi que el molesti, soc en Dino Oliver, i...» Concertar-hi una cita en un bar d'hotel (mínim quatre estrelles), demanar dues coca-coles (12 €), deixar que garli. No conformar-se amb el discurs amb què ha construït una carrera professional o que només fa servir per suportar la imatge que li retorna el mirall. «Soc català, culer i catòlic, jo»; «Encara em rento les mans amb l'afany

del mecànic, com si no fos el propietari de dues línies aèries»; «Estima el que fas, i els diners sabran trobar el camí»... Tenir paciència. Escoltar-lo. Hores i més hores. Tantes com calgui. Enregistrar la xerrameca i, un cop a casa, al vespre, transcriure-la. Estructurar el magma de paraules, atorgar-li fondària, trobar-hi sentit. Cal fer-se una idea de què vol transmetre –fins i tot la banalitat exigeix precisió– i, tot seguit, expressar-ho amb paraules que l'autor no ha pronunciat, però que adopta com a pròpies. Només perquè tu has sabut qui era.

N'hi hauria prou amb això, però la feina encara no s'ha acabat. Cal evitar que les correccions matusseres de l'autor esguerrin el llibre. Redactar-ne la solapa. Parlar per telèfon amb l'encarregat del màrqueting. De vegades, fins i tot, proposar imatges per a la coberta. Res de tot això és difícil, ja ho hem dit. No exigeix ni una sensibilitat ni una intel·ligència destacables, no. Però és una feinada. I el fantasma, poc o molt, se l'acaba fent seu, el llibre. És inevitable.

No va a la llibreria el dia de la presentació, perquè la seva presència és incòmoda, però aquella tarda hi pensa, encara que sigui un instant.

El plaer de no ser-hi, i la por de desaparèixer.

L'equilibri del fantasma.

Fa quinze anys que el practica, en Dino Oliver, aquest ofici. Arran de la crisi del 2008 el van acomiadar de la primera feina vagament relacionada amb la seva llicenciatura en Literatura Comparada (redactava cartel·les per a una dissenyadora d'exposicions) i aquell mateix mes, abril, havien fet l'últim concert amb els A Singer Must Die. Només era una banda de punk, però hi cantava les cançons des que en tenia quinze. Gairebé seixanta temes que —se'n va adonar aleshores— no eren escopinades a la closca pelada dels cretins, sinó fragments de biografia. Mossegades que es convertirien en unitats de mesura de la memòria. Sense perspectives de futur, i sense ponts amb el passat, en Dino s'havia quedat enmig del no-res. Desorientat. Es passava els matins a casa de la mare, fumava marihuana, es baixava pel·lícules de Stanley Kubrick. Va ser llavors que en Quique, l'antic bateria dels ASMD, el va arreplegar. Aquell company de rínxols rossos, camises hawaianes i tabac de picadura el va introduir a la seva colla. Mitja

dotzena d'estudiants d'alguna carrera d'humanitats, sense feina i amb una decidida vocació de poetes. Robaven llibres a la Llibreria l'Arxiu, s'emborratxaven als bars del Barri 8, buscaven causes contra les quals conspirar.

«També ets poeta, tu?», li va demanar, un vespre, la Souza. No era cap poeta, ella, ni ho volia semblar. Duia un vestit verd xampany, un anell d'or majestuós com un segell i unes ulleres de pasta negra, caríssimes, que no ocultaven, però, una mirada irònica. La Papesa, li deien. I era editora. Una de les seves funcions era pescar no ànimes, sinó lletraferits. Al final de la nit, en Dino havia estat l'únic de la colla que no li havia parlat de cap manuscrit, i estava intrigada.

Al cap dels anys, quan tots dos rememoressin l'escena, ella negaria haver-se ofès. Només volia saber si no escrivia, aquell barbut.

«No, no escric.»

«No et tempta, tampoc?»

El primer encàrrec, *Cent dies per aprovar un examen*, no havia estat una prova, sinó una invitació. No va entrevistar cap autor, l'Oliver. La secretària de la Papessa, la Cristina Serrano, la Cris, li va fer arribar, amb tota formalitat, el PDF d'un llibre escrit per una professora de Bristol, Anglaterra. Publicat cinc anys enrere, caigut en l'oblit. L'encàrrec era eloqüent. El firmaria amb un pseudònim vulgar, Sergi Roma o Dani París o Albert Londres, i li pagarien un tant alçat. Dos mil euros, diguem. A canvi, havia de transformar-lo en una guia per a adolescents empenyats i confosos, però, sobretot, adolescents que volien aprovar desesperadament la selectivitat. «Punks com ara vostè», havia escrit la Cris al final del correu, l'única concessió a l'oralitat. Citant, això sí, l'editora. «Que, per cert, li envia salutacions.»

S'hi va estar tot un mes, en Dino, treballant en aquell llibre, i, quan el va acabar, no era el mateix. Escrivint en nom d'algú altre, sobre un tema que no li importava ni poc ni molt, s'hi trobava còmode. Sentia

com s'allunyava del seu destí de poeta punk. La vida vaga, al límit de la indigència, regida pels fanzins i l'orgull. La Papessa s'hauria convertit en un record borrós, els llums llunyans d'un bus nocturn. Una de tantes. Escrivint sobre estratègies d'estudi, en canvi, la sentia ben a prop. I era terra ferma, sol esclatant. Tenia ganes de parlar-hi.

Quan va haver enllestit l'encàrrec, la Papessa li va trucar. No li va dir què en pensava, del llibre reescrit, però el va convidar a una copa al BellaVista. Quan tots dos van haver repetit de Mantra, ella va dir, alleugerida:

«No ets un poeta irreductible.»

Aquella nit se'n van anar al llit, el fantasma i l'editora, i van iniciar la seva història d'amor. Tots dos van aprendre a explicar-ne la mateixa versió, i tothom havia donat per segur que la història tenia un final feliç, però encara no fa un any que ho van deixar estar.

«Ens hem separat de mutu acord» és l'expressió que fan servir.

I alguna cosa hi ha de certa, perquè en Dino encara fa feina per a la Souza.